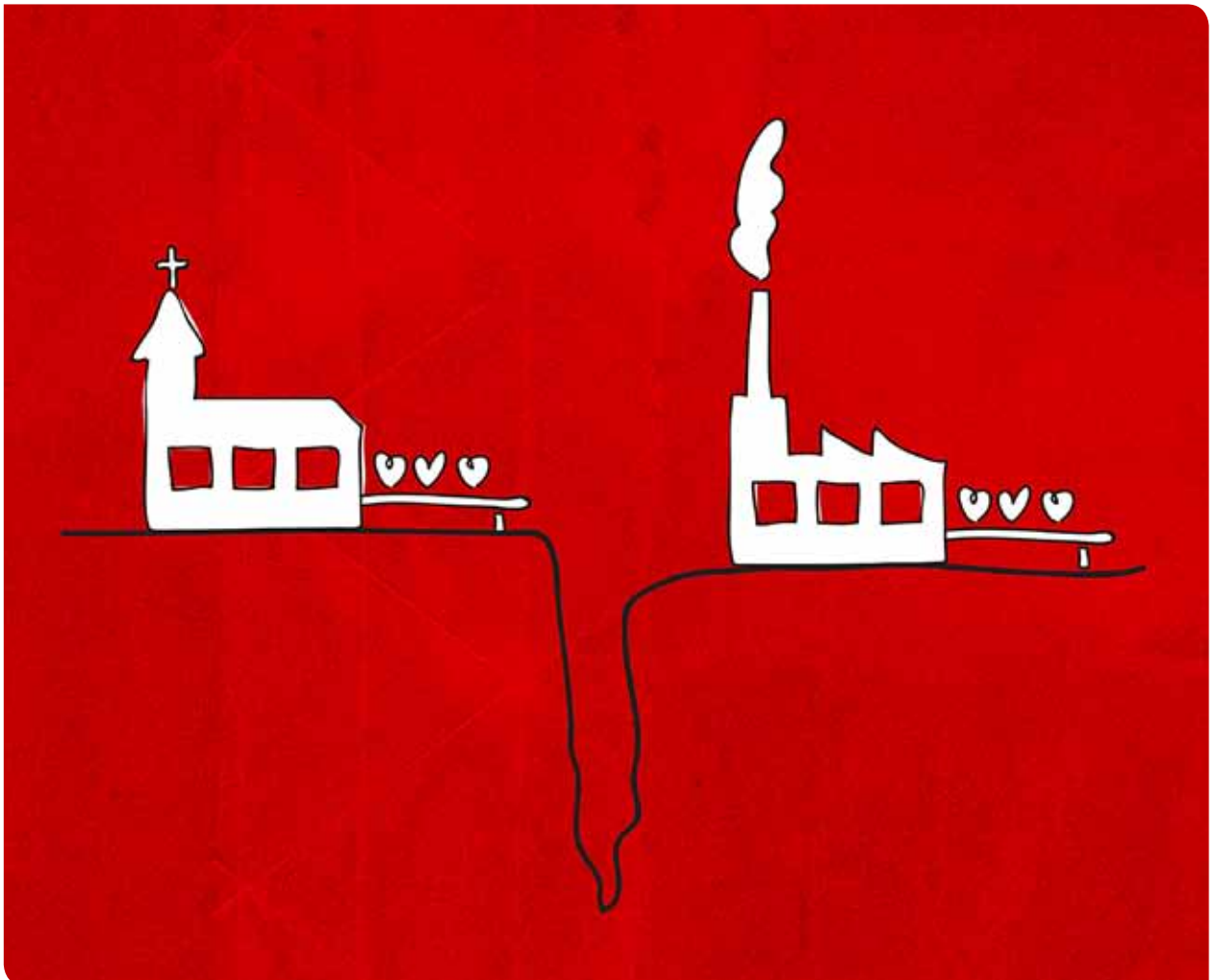

ALS CHRISTEN **MIDDEN** **IN** DE MAATSCHAPPIJ

GEA GORT OVER BAM EN DE VRAAG: IS DIT DE NIEUWE KERKVORM?

BAM, de afkorting voor Business as Mission (ondernemerschap als missie), is in opkomst. Christen-ondernemers willen via hun bedrijf uiting kunnen geven aan God en geloof. Maar ook zendingsorganisaties, kerkplanters en -vernieuwers ontdekken het

ondernemerschap. Deze beweging, binnen zendingskringen 'BAM' genoemd, laat zien dat er iets veranderd is in ons denken over kerk, werk en zending. In dit artikel maakt u kennis met een aantal praktijkvoorbeelden van BAM.

Toen Europa nog christelijk was, dacht men veel meer vanuit het *instituut kerk*. Kerken zonden mensen de wereld in om het evangelie bekend te maken. Sinds de kerk veel minder invloed heeft, ontstaan er veel meer persoonlijke initiatieven: vanuit het kennen van Christus geven zijn volgelingen vorm aan de zendingsopdracht, zowel dichtbij als ver weg. Daarbij vervagen kerkmuren, en vormen discipelen van Jezus een gemeenschap. Zo ontstaat weliswaar een kerk, maar in vormen en samenstellingen die veel meer doen denken aan bijvoorbeeld de Chinese huiskerken. Ontstaat zo'n initiatief op de werkvloer, dan spreek je over Business as Mission (BAM). Zo kan er een christelijke gemeenschap binnen of vanuit een bedrijf ontstaan, of een bedrijf ontwikkelt zich als een verlengstuk van de kerk.

KERKVERNIEUWING EN BIER BROUWEN IN DE BIJLMER

Een voorbeeld van BAM is het 'Kleiklooster' in Amsterdam. Johannes van den Akker, een kerkvernieuwer, is de initiatiefnemer. Er ontstond een christelijke, gastvrije gemeenschap in een flatgebouw in de Bijlmer. Ze gaan nu ook een stadstuin exploiteren en een bierbrouwerij opzetten. Johannes studeerde theologie, maar heeft ook een adviesbureau dat beginnende sociale ondernemingen helpt. Johannes: 'Als je het over missie hebt, dan wil ik passief zijn in het overtuigen, maar actief in relaties. Het idee van klooster, stadstuin en bierbrouwerij wordt hier in de wijk breed opgepakt; het opent ook deuren naar de plaatselijke overheid. En zo kan ik onze beweegredenen aan allerlei verschillende mensen uitleggen. Dat scherpt me en maakt mijn verhaal ook sterker dan wanneer ik er alleen met christenen over praat. Het is sowieso mijn overtuiging dat we als christenen veel actiever aan de maatschappij deel moeten nemen.'

LUNCHROOM IN HARTJE LONDEN

Een ander voorbeeld van het BAM-model is Paul Unsworth; hij begon een commerciële koffiëbar *Kahaila* op Brick Lane, een drukke, multiculturele en hippe straat in Oost-Londen. 'In deze koffiëtent heb ik in één week meer betekenisvolle gesprekken gehad dan in een heel jaar tijdens mijn werk in een kerk,' vertelt de baptistenvoorganger. 'We hebben nieuwe manieren van kerk-zijn nodig, waarin mensen het gevoel hebben dat ze erbij horen, ongeacht wat ze geloven.'

EERST HOREN BIJ, DAN GELOVEN

'Zakelijke zendelingen' zoals Paul ontdekken dat een commercieel bedrijf voor niet-christenen een natuurlijke omgeving is om aansluiting te vinden met christenen. Een kerk heeft een veel te hoge drempel. Vroeger geloofde je, ging je naar de kerk en hoorde je bij de gemeenschap. De nieuwe generatie wil eerst ergens bij horen. Pas dan volgt de vraag over het geloof. Vaak weten zij helemaal niet goed wat ze zouden moeten geloven, ze willen in eerste instantie geaccepteerd worden om wie ze zijn. Vanuit de verbinding ontstaat uitwisseling van gedachten en ervaringen, en misschien komt daarna de keuze van geloven. Op het

HERWAARDERING VAN GEMEENSCHAP

Er is een reactie waar te nemen op het te ver doorgeschoten individualisme in de westerse samenleving. Er is een herwaardering van gemeenschap en saamhorigheid. Het motto van BAM: '*Vanuit gemeenschap, ten behoeve van de gemeenschap*' vindt dan ook weerklank onder steeds meer christenen. Of de gemeenschap nu een bedrijf is of een vorm van kerkplanting, we realiseren ons dat een gemeenschap of groep meer kracht en uitstraling kan hebben dan een individu. Gelovigen zijn ook steeds meer gericht op de verzoening en het herstel van de groep waartoe zij behoren en daaruit ontstaat ook het verlangen om zich te richten op de gemeenschap in bredere zin: op de wereld om hen heen. Zo hebben Paul Unsworth en zijn team het plan opgevat om een pand bij hen om de hoek te huren. Ze willen een bakkerij beginnen, die tevens werk gaat bieden aan slachtoffers van mensenhandel.

LEREN EN VOORLEVEN

Het evangelie bekend maken betekent discipelschap: het leren en voorleven van de principes die Jezus leerde en voorleefde. Vanuit het gemeenschappelijke en relationele denken gaat dat niet zozeer door middel van kennisoverdracht, maar door je te verbinden met individuen en

De meeste mensen op straat zien de kerk als een gezichtsbepalend gebouw, net zoiets als de bekende Engelse rode telefooncel...

laagdrempelige niveau van een zakelijke relatie ontstaat de mogelijkheid om bij een gemeenschap te horen waarin iemand de vrijheid heeft om God te gaan ervaren. Paul Unsworth: 'Traditionele kerken functioneren goed voor christenen, maar we willen ontdekken hoe we door deze lunchroom een kerkvorm kunnen ontwikkelen die mensen van buiten de kerk erbij betreft. De meeste mensen op straat zien de kerk als een gezichtsbepalend gebouw, net zoiets als de bekende Engelse rode telefooncel. Ze vinden het geweldig passen in het straatbeeld, maar ze zullen ze nooit gebruiken.'

gemeenschappen in de breedste zin van het woord. Relationeel denken zoekt verbinding. God verbindt zich met mensen. Daarom werd Jezus een mens zoals wij. Hij trok jarenlang op met zijn discipelen, ze aten samen en deelden hun leven. Zo is geloven vandaag ook niet uitsluitend een individuele aangelegenheid. Het is tevens een verbondenheid met anderen, gelovigen en andere relaties. Onze persoonlijke geestelijke groei is belangrijk, maar ook de transformatie en vernieuwing van de gemeenschap. Niet alleen van een kerkelijke gemeenschap, maar ook van de buurt, de organisatie of het bedrijf. →

GEEN HEK

Vanuit dit denken staat er ook geen hek om een kerk of bedrijf, het is niet zo dat je alleen maar naar binnen mag als je erbij hoort, of als je allemaal precies hetzelfde gelooft. Het gaat in een gemeenschap allereerst om het samen zoeken naar en ontdekken van de Bron. Die ontdekkingstocht, en de vraag hoe je Jezus kunt volgen – ook wel discipelschap genoemd –, wordt in het alledaagse karakter van een zaak of organisatie heel concreet door de interactie tussen mensen op de werkvloer, en door te reageren op de noden van de maatschappij.

BEWUST, ZEKER EN NEDERIG

Piet Brinksma, Rafaël-voorganger in Amsterdam en voorzitter Rafaël Nederland, zegt: 'Christenen leven vanuit de Schrift en vanuit hun relatie met de Schepper. Daarin zitten de principes die leven brengen, en daar mogen we best bewust en zeker over zijn – in alle nederigheid, omdat we weten dat we de wijsheid en hulp van God nodig hebben. Ik geloof dat God ons verrassende inzichten wil geven, als we om die wijsheid bidden en Hem vragen naar zijn wegen en oplossingen. Dat kunnen ook producten, diensten of innovatieve ideeën zijn.'

KERK BLIJFT BELANGRIJK

Initiatieven om bedrijfsmatig met zending bezig te zijn, kunnen de kerk inspireren om zich meer met de maatschappij te verbinden. BAM is niet 'de nieuwe kerkvorm', maar wil een aanvulling zijn op bestaande kerken en kerkvormen. Kerken zijn en blijven nodig, zij hebben door alle eeuwen wijsheid verzameld en brengen stabiliteit. Kerken helpen de samenleving en brengen orde in die samenleving. Kerken zijn als grote bomen die diepgeworteld zijn. Daaromheen, soms op flinke afstand, gedijen plantjes en bloemen. Dat zijn de nieuwe initiatieven, die de flora rijker en veelzijdiger maken. Boom, plant en bloem hebben elk hun eigen rol en taak, ze vullen elkaar aan en hebben dezelfde Bron: de vruchtbare aarde.

Of mensen die op zoek zijn naar God, nu bij de boom, de plant of de bloem iets van die Bron ontdekken, is van minder belang. Maar laten we met elkaar vooral de grond

We hebben mensen nodig die uitstappen, met als doel om kansen te creëren ten dienste van de samenleving en Gods koninkrijk.

vruchtbaar maken. Zodat er verschillende plekken ontstaan waar liefde, recht en rechtvaardigheid groeien, plekken die verwijzen naar de Waarachtige.

UITSTAPPEN

Ik ben ervan overtuigd dat de gave van ondernemerschap een steeds belangrijkere rol gaat vervullen binnen kerk en missie in deze tijd. Ondernemers zien van nature kansen, ze zijn inventief en kunnen kansen creëren. Ze denken praktisch na, en zijn tevens bereid om 'uit de boot te stappen'. Ze lijken wat dat betreft wel wat op de

apostel Petrus. We hebben mensen nodig die uitstappen, met als doel om kansen te creëren ten dienste van de samenleving en Gods koninkrijk. Laten we dat met elkaar stimuleren en daar ruimte voor maken! •

TEKST: Gea Gort

ILLUSTRATIES: Timon Both

FOTO'S: Rogier Bos en Gea Gort

GEA GORT | Gea Gort verdiepte zich in Business as Mission en is initiatiefnemer van het recent verschenen boek *Business as Mission; een wake-up call voor kerk, werk en samenleving*. Ze schreef eerder *God in de stad* en *God is niet wit*. Zie ook de boekenpagina's in dit blad.